

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р **ВЛАДИМИР ДИМИТРОВ АВРАМОВ**

ВТУ, Факултет по изобразително изкуство,

Катедра Стенопис

относно процедура за заемане на академична длъжност „доцент”

по живопис и рисуване

във : Филиал на НХА в гр. Бургас, ФИИ

Обща информация за обявения конкурс:

Област на ВО: 8. Изкуства

Професионално направление: 8.2. Изобразително изкуство

Факултет: ФИИ на НХА, Бургас

Катедра: Общоакадемични дисциплини

1. Данни за конкурса

В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” участва един кандидат – **гл. ас. д-р Александър Ташков Ташев**. Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Общоакадемични дисциплини“ към филиала на НХА в гр. Бургас. Обнародван е в ДВ- Брой 47 от 24.06.2022г. Със заповед на Ректора на НХА е назначено Научно жури, първото заседание на което се проведе на 30 март 2023 г. Спазени са нормативните предписания за присъствено и неprisъствено участие в заседанието и са избрани рецензенти, както и членове на журито, които да изготвят становища, определена е датата на заключителното заседание. **Процедурата на конкурса до настоящия момент напълно съответства на изискванията на държавните и университетски нормативни документи относно заемането на академични длъжности.**

2. Данни за кандидата

Александър Ташев (1959, Плевен) завършва специалност **Живопис** през 1989 г. и се дипломира като магистър в курса на проф. Д. Добрев. По-късно (1996-2017) практикува като хоноруван преподавател по живопис в специалностите **Рекламен дизайн** и **Дизайн за детската среда** в НХА, София. През 2018 г. е назначен за редовен асистент във филиала на НХА в Бургас (катедра **Общоакадемични дисциплини**) след защита на ОНС „доктор“ през 2016 г. От 2018г. е главен асистент в същия филиал. От 1992 г. членува в секция Живопис на СБХ

Александър Ташев има завидна творческа биография, в която фигурират:

- 18 самостоятелни изложби (2022 – галерия „Интро“, гр. София ; 2020 – галерия „Неси“, Бургас; 1996, 2000, 2016 – галерия „Ромфея“, Пловдив; 2010, 2012 – галерия „МАХИМ“, София; 1995 – галерия „Витоша“, София; 1996 – галерия „Сезони“, София; 2011 – галерия „JEUNESSE“, Ванкувър, Канада; 1993,1994 – галерия „ХАН-TINNE“, гр. Геел, Белгия и др.);

- 22 участия в съвместни изложби (2020 – Онлайн изложба „Ветрове и безсъници“ от проект „АРТ-гументи“ на Катедра „Визуални изкуства“ на ФНОИ, СУ „Св. Климент Охридски“; 2020 – Регионална изложба „АКВАРЕЛ“ 2020 г. на името на Ненко Токмакчиев, ХГ Бургас; 2018 – Изложба на преподавателите във Филиал на НХА- Бургас, Магазия 1; 2011, 2017, 2016 – Галерия „JEUNESSE“, Ванкувър, Канада; 2015 – ХГ „Илия Бешков“, Плевен, Национален конкурс Алианц България за живопис, скулптура и графика; 2009 – Торонто, Канада, Международен фестивал на изкуството Art '09; 2009 „Пластове“ – експозиция на 19 български художници, представена в сградата на Постоянното представителство на Република България към Европейския Съюз в Брюксел; 1996 – ХГ „Илия Бешков“, Плевен; 1994, 1995, 1996 – Галерия „Ромфея“, Пловдив; 1996 –

Кранево – Участник в първият творчески пленер „Хартията“, обща изложба от пленера в галерия „Сезони“; 1994 – Съвместна изложба живопис на автори от България и Белгия, гр. Геел, Белгия; 1993 – Участие в международен проект Art and Ecology: 50 Bulgarian Artists 1993 by Gallery Sofia Co., Токуо, Япон и др.

- 5 публикации и участия в конференции:

2022, юни / Том 6 / Брой 1, Конференция „Визуални изследвания“, Издание на ФИИ при ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“; 2022, март, Национална научна конференция на тема: „Съвременни аспекти и методи на преподаване във визуалните изкуства“, НБУ, гр. София с доклад: „Изображението и изкуството на изобразяването като негова форма“; 2021, Студия „Рисуване и изобразяване – дисциплина и предмет“, Годишник на СУ „Св. Климент Охридски“, ФНОИ, Книга Изкуства, том 114, година II; 2020, Студия „Отношение между форма и процес на художественото изобразяване“, Годишник на СУ „Св. Климент Охридски“, ФНОИ, Книга Изкуства, том 113, година I; 1995 – издателство „Златен лъв“, гр. Пловдив – илюстрации към книгата „Камък в огледалото“;

Д-р Александър Ташев е типичен пример за поколението автори, творящи в преходен за България социокултурен период, които игнорират границите в изкуството както на жанрово, така и на когнитивно ниво. Плод на „повелите на новото време“, той експлицитно съвместява психологични модели с основанията за съществуването им. Модели, тенденции и контексти, себеизразяващи се чрез художественото изображение – нещо „сакрално“ в модела на обучение във висшите училища по пластични изкуства. И модели, които Ташев декларира с почти манифестационна формулираност: „В идеята за произведението на изкуството са заложени информация и философско внушение, които осъществяват изпълнението ѝ... Владеейки техники чрез успешното прилагане на разнообразието от материали, художникът би могъл да осъществи внушението за енергия...

Двете теми – изобразяването и другата, отнасяща се до процеса на изучаване и авторско присъствие в изобразяването чрез „рисунката“ и живописиста“, са неизменно свързани в учебно-методичната работа в НХА.“ (Х.Т., с 7-9).

3. Художествено-творческите приноси

Неслучайно творческата биография на Александър Ташев е забележително широкоформатна като презентиране на разнородните му търсения в различните визуално пластични територии на съвременното изкуство: маслена живопис, графити рисунки, дигитални графики, акварел. Прави впечатление, че освен запомнящите се за един автор индивидуални творчески изяви (които по презумпция са с по-конвенционален характер) той артикулира и в актуални когнитивно педагогически проблеми, свързани с приложната психология (Раздел 1 от хабилитацията), като и с чисто материално-техническата им адаптация към създаване на конкретното изображение. Подобен естетико-перцептивен и едновременно с това научно-изследователски похват наистина е впечатляващ! Тези прояви профилират гл. ас. д-р Ташев като оформен визуален артист, адекватен на динамичните художествени процеси в културното пространство на обществото ни.

Именно творческите инвенции на Александър Ташев (обединени от книжно тяло в интегрален художествен продукт) са в основата на представения хабилитационен труд. Той се състои от: Творческа автобиография, концептиран текст от 16 страници, и (за мен) същинска част, представяща живописиста и рисунката в различни „детерминирани“ от тях територии – в „класическия“ им профил, в графитите и в дигиталните изображения. И по-конкретно: репродуцирани са 26 живописни платна, 7 рисунки, изпълнени с графит, 6 графични дигитални печата и 14 акварела, обособени в няколко цикъла със съответните номера. Трудът има и методичен аспект – практическата му приложимост в контекста на

творческия процес: технико-технологичен, естетико-културологичен (разгледани са знакови автори като Кристо, Герхард Рихтер, Джексън Полък, Уилям де Кунинг, с 11-16 от резюмето), психолого-образователен с основен акцент върху художественото изображение (въпреки, че аз лично смятам, че „изображение“ в съвременния му контекст е твърде флуидно понятие. Може би трябва да се конкретизира какво точно дефинира автора като изображение?: нещо перманентно във времето, или 3Д мапинга, или и двете! Светлинните визуални инсталации от типа на Катедралата на светлината на Шпеер също са изображения).

Ако се абстрахираме от авторовата подредба и „прескочим“ текста, т. е. ако разгърнем труда отзад напред, ще усетим, че всъщност Ташев делегира на живописца и рисунките си изключителното право да „ръководят“ изложението на темата. Те са в централната роля, те са протагонистите, те са и изкусния диригент на неговата визуална „пиеса“. Те ръководят и моделират текста към тях, превръщайки книжното издание в холистичен спектакъл. Те са основното изразно средство с което артикулират авторите, търсейки честност и искреност на посланията си. Даже аз лично бих предпочел албума с творбите да е предшестван от краткото резюме (а не от пространната концепция), което достатъчно ясно го профилира, а защо не и „монументализира“.

Не е тайна, че за голяма част от гилдията ни живописца и рисунката в „класическия“ им вид нямат необходимата им съвременна обосновка. Но все пак те са стожерите на голямата фикция, наречена изкуство! И би трябвало да им отдадем нужната почит! Особено когато не ги разглеждаме като типизиран архаичен мастодонт, а като жизнен, развиващ се организъм, призван да съхрани и продължи генома на лапидарната естетика. Ташев притежава и нещо много ценно за съвременната ни плуралистична действителност. Той не абсолютизира и фаворизира един жанр за сметка на друг, както доста колеги биха се съблазнили например да „представят“

живописиста в централната роля. Напротив, А. Ташев има нужната задълбочена онтологична обосновка за да разгледа и „рисунката“ като самостоеен феномен, да я изведе извън вменената ѝ роля да „помага“ на класическите жанрове живопис, графика, скулптура и т. н. Той ни я представя (рисунката) вече като независим субект със собствена идентичност на репераиращ фактор, изцяло интегриран и адаптиран към съвременното демиургично себеизразяване

Темата на хабилитационния труд на д-р Ташев „Изображението - живопис и рисунка“ е била винаги в същността на естеството на творческото съзидание, което я прави много актуална. В концептуалната основа на проблематиката авторът разглежда проблемът за света на човека в двупосочната връзка между видимото и невидимото, като вечно единство и отправна точка за перманентна интерпретация на материята. Може би, обаче, леко преекспонира в текста думата „материалност“ – срещам я по няколко пъти на страница! Дали няма други алтернативни синоними?: „реална структура“, „вещественост“, „фактурен пластицизъм“, „текстуерна илюзионистичност“ и пр.?

За сметка на това пък представените живописни цикли са плътно „заредени“ с усещането за хармонична устойчивост на универсалната природно-човешка същност. За индивидуален, изживян художествен свят чрез убедително излъчващите уникални състояния (цикъл „Затворено пространство“ №1, №4). В цикълът „Предверие“ се прави опит за трактовка в митичен и философски контекст на единството „Природа – Човек – Природа“, на който авторът определено акцентира в представените творби. В подобна плоскост, свързана с идеята за още по-дълбоко вътрешно проникване при трактовката на имагинерния човешкия образ („психосъстоянието“), е третия цикъл – „Разстояние“. Ташев ни предлага креативен подход към проблемите на „кадрираните“ ирационалности разстояние и

време, подход, който ги типологизира като недосегаем, спиритичен, но нежен предразсъдък за нематериално докосване.

Всички представени живописни творби (особено в цикъла „Пейзаж“) са доказателство за развит конвенционалния живописен език със силно пластично чувство, динамична ска̀ла на експресивен плътен цвят в синтез с пулсираща в пространството материя, преодоляла външната тежест на фòрмата. Постигнати са различни пространствено-времеви измерения на образа чрез „манипулативното“ използване на натурата само като повод, даващ поле за изява на въздействието. Постигнато е единство между тема и композиция, техника и материал.

Без да ми се иска да обобщавам, камо ли да генерализирам, но ще се опитам в няколко реда да подредя отношението си към живописните творби на А. Ташев (Тук съм малко субективен, но не крия, че живописта винаги ме е изкушавала повече): Ташев изследва въздействието на фината трактовка и емоционалност на цвета чрез богатството и прецизността на цветовата палитра, както и чрез многообразието от живописни фактури. Ориентиран е в предпочитанието към цвета при предаването на чувствата, което предполага осъзнаване на собствените преживявания чрез дълбокото осмисляне на самия цвят. Представените живописни композиции се характеризират основно с богатата трактовка на цветовете нюанси. По този начин авторът декларира явен стремеж за нетипичен поглед към фигуралното и живописното, наблягайки на собствена автентичност и съвременно звучене на живописната структура. Богатствата на тоналния регистър, подпомогнати от усложнената живописна фактурност допринасят за асоциативно внушение на емоционалните усещания. Освен творческа индивидуалност, художникът показва вещина в познаването на живописния изказ, както и умело прилагане на съответните техники и технологии. Това му позволява да „овеществява“ максимално художествено-изразните и колоритните послания в произведенията си.

Безспорно, най-доброто на подобно светоусещане е това, че е защитено солидно с изборът на неподвластни на времето теми и сюжети; на атавистични знаци, символи и метафори, на композиционната организация; с недоизказаната поетична форма и сложния дълбок колорит, разкриващи застинали мигове от един ефимерен и необозрим, но твърде динамичен заобикалящ ни свят.

Що се отнася до препоръките ми, имам само две:

1. Мисля, че Първият и Вторият раздел на труда могат да разменят местата си, за да може философско психологичния анализ и обобщения от Първия да се опрат на строго изградената база за наблюдения от Втория.
2. Може би трябва да има някаква смислена систематизация при подбора на картините от Третия раздел. Така стоят малко като репрезентативен албум.

И като забавно допълнение: Да си смените издателя на книжното тяло! След третото разлистване книжката просто се разпадна!

4. Преподавателска работа

Гл. ас. д-р Александър Ташев преподава Рисуване и Живопис във Филиала на НХА в Бургас – една дълбоко хуманна, а и морална мисия от един искрено отдаден на професията си художник. Но смятам, че ролята му във формирането на млади професионалисти съвсем не се ограничава само в рамките на традиционната учебна програма. Значителният му педагогически и творчески опит го профилират като човек, използващ традицията като фундамент за приемственост, но и за пластически иновации. Самият факт, че той като автор има „персонално отношение към артистичната интерпретация на изображението като реалност“ е гаранция, че осигурява на обучаващите се комплексни познания (вкл. по перспектива, портрет, мащабни вариации), налага авторско интерпретиране на

поставените задачи. Изтъквам тази му дейност като значима и подкрепена с висок професионализъм и отговорност.

5. Заключение

Чрез задълбоченото си многопланово представяне в професионалната художествена сфера, гл. ас. д-р Александър Ташев символично осигурява гарантирана солидна подготовка на своите студенти, негови естествени наследници. Смятам, че представените творчески решения, в комбинация с практическото им приложение при работата със студенти оформят приносното естество на хабилитационния труд и очертават неговата актуалност. А последното изречение в резюмето му е своеобразен венец на текста, много силен обобщаващ финал: „Чрез разкриването на смисловите и идейните внушения, скрити под патината на ежедневието, се стремя чрез моята работа като художник да откряна възприятията на зрителя, противопоставяйки забравеното и неочакваното на неговия собствен позабравен духовен свят.“

Хабилитационният труд на колегата Ташев притежава безспорни и значими качества и приноси, затова считам, че е особено подходящ за нуждите на обявения конкурс. **Предлагам на уважаемите членове на Научното жури да изберат гл. ас. д-р Александър Ташев на академичната длъжност „доцент“ във Филиала на НХА в Бургас за дисциплините Рисуване и Живопис!**

14.04.2023 г.

В. Търново

.....

/проф. д-р Владимир Аврамов/